

(Kort bemærkning).

Jytte Hilden (S):

Hvis jeg må begynde bagfra, skal jeg sige til fru Merethe Due Jensen, at dette forslag jo ikke på nogen måde antyder, at alle børn skal passes i den samme slags institutioner; det antyder i al enkelthed bare noget om betalingen. Vi har ved andre forslag her i Folketinget fremhævet, at vi ønsker at overskride sektorgrænserne, at vi ønsker en fagopsplitning væk, eller at vi ønsker en generationskløft fjernet. Derfor kan man ikke tage dette forslag til indtægt for, at alle børn skal gå i samme slags børnehave; det står der ikke nogen som helst steder. Vi synes bare, forældrene til dagens små børn er ramt af to ting, nemlig høje boligudgifter og høje takster i daginstitutionerne, og det gør, at deres økonomiske situation er meget vanskelig.

Dernæst vil jeg sige til socialministeren, som altid er værd at lytte til, at man skal passe på, man ikke falder for den fordom, at det vigtigste for mennesker er Volvo, vovse og video. Det er rent faktisk sådan, at man skal have mere plads, hvis man har børn; det er faktisk en god idé at have et fjernsyn, så de kan følge med i, hvad der foregår omkring dem, og det er meget ofte også en god idé at have en bil, så man kan komme omkring med ungerne. Derfor tror jeg ikke, det billede, der tegnes af, at kvinder og familier kun arbejder for at skaffe sig nogle goder, som man så taler lidt overfladisk om, holder. Ideen i vores forslag er, at de, der skal betale noget mere til børnefamilierne, er dem, amerikanerne kalder »dinkies« - »double income, no kids«, altså at de, der har to indtægter og ingen børn, faktisk godt kan bidrage noget mere til de børn, vi andre har. Nu føler jeg mig personlig ikke ramt af det med børn, al den stund jeg har fire. Jeg ved godt, hvad det koster, og jeg ved også, hvilken glæde og fornøjelse og opløftet tilværelse de giver én.

Fru Dagmar Mørk Jensen, må jeg indrømme, gør diskussionen mere og mere interessant, for nu får vi at vide, at fru Kirten Lee godt nok af navn har været formand for udvalget om børns dagligdag, men at det er organisationerne, der har bestemt, hvad der står. Derfor spørger jeg mig selv: Gud ved, hvad der egentlig er foregået i det udvalg? Det er muligt, jeg får svaret på det på et andet tidspunkt.

Til sidst vil jeg gerne sige til fru Lizzie Lichtenberg, at det er en meget statisk opfattelse af

økonomien, som kommer til udtryk fra den konservative ordfører, for en af effekterne af vores forslag vil være, at en lang række kvinder, som i dag er på bistand, rent faktisk vil komme i arbejde, dvs. gå fra offentlig forsørgelse til selv at tjene penge, og dermed opnår vi både at få mere ind i skattekroner og at skulle betale mindre til bistand, end det koster os at lette taksterne for børnefamilierne. Det er på den måde, vi tænker i Socialdemokratiet: kreativt og fremadrettet.

Henrik Toft (V):

Først vil jeg gerne takke socialministeren for hendes sidste indlæg, hvor jeg synes betydningen af, at forældrene prioriterer mere til fordel for deres børn, blev skåret ud i pap.

Dernæst skal jeg ikke holde hr. Agerschou på pinebænken længere. Det har jo været hårdt for ham at vente på at få et svar fra mig, men nu skal det komme.

Jeg er glad for, at hr. Agerschou ligesom jeg kan lide, at noget er frit, og derfor er det muligt, at jeg kan få hr. Agerschous tilslutning, når jeg nu fortæller ham, hvad der menes med en fri børnehave.

Det er en privat børnehave styret af forældrene, og der kan findes mange eksempler på, at de fungerer udmærket. Det kunne måske være en idé, at man oprettede nogle flere af dem rundt omkring. Det er altså forklaringen på, hvad en fri børnehave er.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Nørgaard-Sørensen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 205:

Forslag til lov om ændring af lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag.

Af Agerschou (SF) m.fl.
(Fremsat 10/2 88).

Sammen med denne sag foretoges den sidste på dagsordenen opførte sag, nemlig:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 206:

Forslag til lov om ændring af lov om en børnefamilieydelse.

Af Agerschou (SF) m.fl.
(Fremsat 10/2 88).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Mimi Stilling Jakobsen):

SF foreslår, at man i børnetilskudslovens § 5, stk. 1, nr. 4, sletter ordene: »eller i øvrigt forsørges af offentlige midler«, og at de tilsvarende ord udgår i børnefamilieydelseslovens § 2, nr. 4.

Jeg skal her lige indskyde, at børnefamilieydelsesloven jo hører under Skatteministeriet og er et led i skattereformen, men betingelserne for udbetaling af børnefamilieydelsen er i meget høj grad kalkuleret af efter reglerne i børnetilskudsloven. Dette gælder bl.a. den betingelse, SF's lovforslag nu retter sig imod, og derfor er det da vældig praktisk, at de to forslag behandles samlet.

Ifølge bemærkningerne sigter lovforslagene først og fremmest mod, at det skal være muligt at udbetale børneydelserne til børn, selv om de har længerevarende ophold på sygehus eller lignende.

Ifølge Sikringsstyrelsens vejledning om børnetilskudslovens § 5, stk. 1, nr. 4, anses et barn for forsørgt af offentlige midler under sygehusophold, der påregnes at blive af længere varighed, og det vil efter praksis sige mere end ca. 2 måneder.

I Skatteministeriets cirkulære vedrørende børnefamilieydelseslovens § 2, nr. 4, er der henvist til den praksis, der følges med hensyn til børnetilskud.

Jeg må straks sige, at den regel, man nu foreslår slettet, ikke er indført med den nye børnetilskudslov, som trådte i kraft 1. juli 1987, og som et stort flertal stemte for. Allerede i den oprindelige børnetilskudslov, som trådte i kraft tilbage i 1970, var det en betingelse for retten til

børnetilskud, at barnet ikke, som det hed, »i øvrigt forsørges af offentlige midler«.

I punkt 21 i Socialministeriets cirkulære af 29. november 1978 om lov om børnetilskud og andre familieydelse, som var gældende, indtil den nye lov kom i 1987, omtales det også, at midlertidig indlæggelse på sygehus el. lign. til behandling ikke anses som forsørgelse af offentlige midler, og til uddybning af punkt 21 i det gamle børnetilskudscirkulære udsendte Socialministeriet i 1980 en såkaldt social meddelelse, hvoraf det fremgår, at sygehusophold af indtil 2 måneders varighed må betragtes som midlertidigt.

Det er altså en gammel sag, og baggrunden for reglerne om, at der ikke er ret til børneydelserne, når barnet i det væsentlige er forsørgt af offentlige midler, er, at børneydelserne ikke dækker og selvfølgelig heller ikke kan dække samtlige udgifter ved et barns forsørgelse. Det er derfor antaget, at forældrenes økonomiske lettelse ved et barns længerevarende ophold uden for hjemmet for offentlig regning i de normale tilfælde svarer til de bortfaldne tilskud.

Hvis børneydelserne var så store, at de fuldt ud dækkede udgifterne ved barnets forsørgelse, ville det ikke være rimeligt at lade dem bortfalde helt ved længerevarende sygehusophold og lign. Men meningen med disse ydelser har altså været, at de skulle være et tilskud til forældrenes forsørgelse af børnene, ikke at de skulle dække de fulde udgifter ved at have børn; så skulle de vist også se anderledes ud.

Jeg vil gerne totalt afvise, at der, som det er anført i bemærkningerne til det foreliggende lovforslag, skulle være tale om en slags brugerbetaling for sygehusophold. Den påstand har været ført frem før i anden sammenhæng, og jeg havde egentlig troet, at den var blevet afli-vet.

Det er en regel, der skal forhindre dobbeltforsørgelse, og den omfatter, som jeg lige har været inde på, andre former for forsørgelse af offentlige midler end langvarige sygehusophold.

SF har fremhævet, at retten til børnetilskud i et kvartal afhænger af, om barnet er forsørgt af offentlige midler den første dag i kvartalet. Da børnetilskud udbetales kvartalsvis på bestemte datoer via edb, har det af administrative grunde altid været således, at retten til at modtage børnetilskud skal være opfyldt ved begyndelsen af

[Socialministeren]

det første døgn i kvartalet. Det er en regel, man har. Hvis der skulle være specielle situationer, hvor denne regel ville betyde, at en familie kunne komme økonomisk i klemme, vil der selvfølgelig være mulighed for at yde kontanthjælp efter bistandslovens regler om enkeltudgifter eller om særlige udgifter til børn.

Men regeringen mener ikke, at vi bare uden videre skal aflive princippet om at undgå dobbeltforsørgelse, og vi må derfor afvise SF's lovforslag.

Jytte Hilden (S):

Jeg skal på mit partis vegne sige, at vi bestemt har sympati for disse forslag fra SF, og vi har forståelse for den aktuelle anledning til dem, der, så vidt jeg er orienteret, var en artikel i Ekstra Bladet, der fortalte om et barn, som havde været på hospitalet i lidt mere end 2 måneder, og hvis moder pludselig mistede mellem 4.000 og 5.000 kr. Det opleves selvfølgelig klart urimeligt, og det giver anledning til nogle meget voldsomme ændringer i den konkrete families økonomi oven i den sorg, det er at have et sygt barn på hospitalet.

Derfor skal jeg sige, at vi i udvalget meget gerne vil være med til at få uddybet, hvad problemet er, og hvordan vi kan løse det, men vi holder – som socialministeren også sagde det for et øjeblik siden – fast i, at der ikke kan være tale om decideret dobbeltforsørgelse fra det offentlige side. Men SF rører altså ved et problem, som mange har mødt, og som kræver en eller anden form for nærmere analyse og undersøgelse.

Når jeg siger sådan, er det ikke for at udskyde løsningen; tværtimod er det faktisk for at få et overblik over, om der er nogle bestemmelser, nogle cirkulærer eller nogle regler, som trænger til en gennemgang og eventuelt en ændring med baggrund i nogle helt uhensigtsmæssige situationer for børn og deres forældre.

Af det, jeg har sagt nu, skulle det gerne fremgå, at vi altså ikke kan medvirke til at slette ordene »eller i øvrigt forsørges af offentlige midler«, men at vi meget gerne i Socialudvalget og i Skatte- og Afgiftsudvalget vil være med til at se på, hvor der er de problemer, hvoraf jeg har opridset et enkelt.

Karen Højte Jensen (KF):

Jeg skal på den konservative gruppes vegne

sige, at vi heller ikke kan medvirke til disse to lovforslags gennemførelse. Vi mener fortsat, det er rimeligt, at man ikke kan opretholde dobbeltforsørgelse i en længere periode.

Henrik Toft (V):

Venstre kan ikke støtte Socialistisk Folkepartis to lovforslag nr. L 205 og L 206. I øvrigt kan vi henholde os til den afvisning, som socialministeren gav af lovforslagene.

Aase Olesen (RV):

Heller ikke Det Radikale Venstre mener, at offentlig dobbeltforsørgelse i al evighed er rimelig. Der foreligger en vejledende grænse på 2 måneder med hensyn til, hvor længe børnefamilieydelse og børnetilskud skal opretholdes for børn, der er på hospital eller på døgninstitution.

Under udvalgsarbejdet vil vi imidlertid gerne se på, om 2-måneders-grænsen administreres rimeligt, eller om den eventuelt burde være længere. Det kan godt være, at 3 eller 4 måneder er mere rimeligt, men vi går som sagt ikke ind for, at der slet ikke skal være nogen grænse for, hvor længe dobbeltforsørgelse kan finde sted.

Jane Oksen (FP):

Fremskridtspartiet mener ikke, det er rigtigt at give børnetilskud, børnebidrag eller familieydelse til børn, der ikke opholder sig i hjemmet, og som forsørges af offentlige midler. Det måske eneste positive i dette forslag er da, at syge børn ikke skal have fradrag for disse beløb. Børnene koster jo forældrene lige meget, og den smule mad, de spiser, kan det jo ikke være rimeligt at de skal betale for med deres tilskud på måske op til 5.000 kr. i et kvartal. Vi vil i hvert tilfælde ikke være med til at indføre brugerbetaling, som der henvises til, for sygehusophold, men hvis barnet er anbragt i pleje eller andet, må det være rimeligt, at f.eks. plejeforældrene heller ikke får løn, hvis et barn er indlagt længere tid på et sygehus.

Nu har det jo aldrig været meningen, at alle disse ydelser til børn totalt skulle dække forsørgelsen af børn, og derfor synes vi, at SF's begrundelse, at man alligevel har udgifter til børnene, også når de f.eks. er på observationsskole, er lidt søgt. SF mener måske, at man totalt skal afskrive sine børn og så lade det offentlige

[Jane Oksen]

om at forsørge dem, sådan kunne det næsten lyde.

Vi må afvise forslaget, som det fremtræder, men vi vil da meget gerne i udvalget tage fat om problemerne omkring børns sygehusophold. Det ville være rart at vide, hvordan man egentlig praktiserer det i kommunerne. Der kan jo også være tilfælde, hvor et barn er indlagt på sygehus på grund af mishandling eller incest el. lign., og så kan det jo ikke være rimeligt, at forældrene får børnetilskud. Barnet ligger måske kun på sygehuset for at afvente en plads på institution eller i en plejefamilie.

Det er ting, jeg meget gerne vil have vi kigger på i udvalget, men som lovforslagene foreligger, kan vi ikke gå ind for dem.

(Kort bemærkning).

Karen Højte Jensen (KF):

Fru Jane Oksen talte om brugerbetaling. I den anledning vil jeg bede fru Jane Oksen forklare, hvem der betaler til hvem for hvad i relation til dette forslag. Her er jo ikke tale om brugerbetaling. Derfor vil jeg gerne bede om en redegørelse for det.

Merethe Due Jensen (KRF):

Jeg vil starte dér, hvor ministeren sluttede, nemlig at man ikke skal give afkald på princippet om at undgå dobbeltforsørgelse.

Personligt så jeg gerne, at man kunne tilgode børnefamilier, der af en eller anden grund har anbragt deres barn uden for hjemmet, f.eks. ved et længerevarende sygehusophold. Det er ikke nogen ønskværdig situation, hverken for forældre eller for børn.

På den anden side må man erkende, at det næppe er rimeligt at give børnetilskud, når barnet rent faktisk ikke er i hjemmet, ligesom man bør gøre sig klart, at børnetilskud er og bliver et tilskud og ikke en fuldstændig udgiftsdækning for det at have et barn.

Der er beklageligvis ikke i den nuværende situation økonomisk grundlag for forslag som disse, men man bør overveje et eventuelt reduceret børnetilskud i særlige situationer til at dække daginstitutionsbetalingen. Den enlige forsørger er blandt dem, der kommer i klemme ved barnets længerevarende ophold på observationskole el. lign.

Jeg ved godt, at SF vil børnefamilierne det godt med disse forslag, men jeg mener, at bør-

nefamiliernes økonomiske problemer bør løses på en anden måde.

Jeg medtager CD i afvisningen af de fremsatte lovforslag fra SF.

Jørgen Tved (FK):

Det kunne egentlig være meget rart, om de borgerlige ordførere en gang imellem kom op og sagde, hvad det var for en anden måde, vi skulle klare børnefamiliernes problemer på. Denne evindelige grammofonplade, som bliver spillet, hver gang der bliver stillet nogle fornuftige forslag: Det er der ikke råd til, men vi vil godt på anden vis eller en anden måde være med til at klare nogle problemer for nogle svage grupper. Hvorfor kommer man ikke med nogle forslag, der siger, at sådan kunne vi gøre det? Så var der et reelt diskussionsgrundlag. Blot at sige, at vi afviser det, for der er beklageligvis ikke råd, er efter min opfattelse noget vrøvl og måske meget betegnende for dem, der bruger den slags argumenter.

De to forslag, der ligger her, er en reel hjælp til børnefamilier, og jeg forstår lige så lidt som SF begrebet dobbeltforsørgelse. Hvad er det dog for noget underligt noget?

Den konservative ordfører spurgte: Hvad er brugerbetaling? Ja, man kan kalde det mange ting, men når man inddrager nogle penge, som skulle udbetales til familien, fordi et barn ligger på hospitalet eller er anbragt på institution af en eller anden grund, så kan man selvfølgelig godt kalde det brugerbetaling. Jeg er egentlig ligeglad, hvad man kalder det. Det korte af det lange er, at man tager nogle penge fra familier, som er i en forbandet ulykkelig situation. Det er de vanskeligst stillede og de fattigste mennesker, man tager pengene fra.

Derfor synes jeg, det er et par gode lovforslag, SF har fremsat, og vi er naturligvis indstillet på at støtte dem fuldt ud.

Agerschou (SF):

For nogle måneder siden, ganske vist midt under valgkampen, vakte det berettiget opsigt, at kontanthjælpsmodtagere under sygehusophold blev trukket i grundydelse og med andre ord i praksis kom til at betale for at opholde sig på et hospital. Efter en del ørkesløse diskussioner frem og tilbage om, hvorvidt den regel var gammel eller ny eller måske midt imellem, ændrede Folketinget bestemmelsen, og et flertal

[Agerschou]

sørgede for, at det skete med tilbagevirkende kraft fra 1. juli 1987.

Efter vores opfattelse er bestemmelsen nævnt i de to lovforslag af tilsvarende art, nemlig at det drejer sig om en eller anden form – vi har ikke i vores bemærkninger sagt »brugerbetaling«, men har sagt »en slags brugerbetaling for sygehusophold« for en anden gruppe, nemlig langtidssyge børn.

Hvad er det, der sker? Det, der sker, er, at hvis man kan påregne, at et barn opholder sig mere end to måneder, så bliver de beløb, vi snakker om, trukket, ikke bare beløb, der forfalder efter to måneder, men for hele perioden.

Så kan vi diskutere længe og inderligt, hvad dobbeltforsøgelse er. Jeg aner det simpelt hen ikke. I forbindelse med kontanthjælpsdebatten forsøgte vi at få en udtømmende oversigt fra Socialministeriet over begrebet dobbeltforsøgelse, men det kunne ikke lade sig gøre. Så vi opfatter det som et juridisk elastikbegreb, som kan benyttes i forskellige situationer.

Vi mener, at begrebet er forkert at bruge i den her sammenhæng, for hvad er det, børn får på hospital, og som familien på en eller anden måde sparer? Det er udelukkende kost. Familien har præcis de samme basisudgifter, præcis de samme udgifter til tøj osv.

Socialministeren gjorde en del ud af at fortælle, at det drejede sig om en gammel regel. Det er korrekt, at det er en gammel regel, men det gør ikke sagen bedre. Og så havde ministeren en stort set teknisk gennemgang. Vi tror ikke, at reglen i praksis omfatter særlig mange børn.

Der er endnu en betænkelighed, som jeg også mener at socialministeren burde gøre sig nogle overvejelser om: Der er masser af familier, der naturligvis ikke regner med, at det, fordi deres barn opholder sig på et hospital, faktisk er socialt bedrageri at modtage børnetilskud og forskudsvis børnebidrag osv.

Vi er sikre på, at reglen i mange tilfælde ikke bliver brugt, men det, vi også ved, er, at der faktisk er hospitaler, der gør forældrene opmærksom på det; der er hospitaler, der indberetter til socialforvaltningerne. I de tilfælde er der ikke nogen dispensationsmuligheder. I de tilfælde bliver man trukket, sådan som vi har beskrevet det i bemærkningerne til forslagene. Vi synes, at det også af retssikkerhedsmæssige grunde er betænkeligt, at det kan være helt tilfældigt, om

en familie, der er i den situation, bliver trukket for de forskellige beløb eller ej.

Jeg forstod ikke helt, hvad Fremskridtspartiets fru Jane Oksen sagde. Jeg mener, at i første trejferdedel af talen argumenterede Fremskridtspartiet faktisk for forslagene, men så endte det med, at man ikke kunne tiltræde dem alligevel. Jeg forstod egentlig ikke, hvad det var, det handlede om.

Fru Merethe Due Jensen sagde, at der ikke var økonomisk grundlag for forslagene. Jegfatter heller ikke en lyd af, hvordan man kan bruge det som argument. Vi har forsøgt at finde ud af, hvilke økonomiske konsekvenser en gennemførelse af forslagene ville have, men det er umuligt at finde ud af. Der er på Socialdemokratiets foranledning stillet to spørgsmål i Folketingets Socialudvalg, og af svarene fremgår det, at man i Socialministeriet ikke aner, hvordan den regel bliver administreret, og i hvor mange tilfælde børn og børnefamilier bliver omfattet af den.

Enhver kan sige sig selv, at en familie, der er i den situation, at et barn skal være indlagt i to måneder eller længere tid, har problemer nok at tænke på, uden at de samtidig skal rammes af problemer, der handler om økonomi, og det bliver de naturligvis. Sådan noget som børnetilskud og børnebidrag indgår jo i en families samlede budget. Vi har set et enkelt tilfælde, hvor det var omkring 4.600 kr., en enlig forsøger fik trukket, og det er naturligvis, hvordan man end vender og drejer det, noget, der kan mærkes i en families budget.

Jeg kan jo ikke takke ret mange andre end Fælles Kurs for fuldstændig tilslutning til forslaget . . . (Afbrydelse af Preben Møller Hansen) . . . ja, men der er jo ikke flertal. I må på et eller andet tidspunkt lære, at tingene ikke bliver gennemført, fordi Fælles Kurs og SF går ind for det.

Det, jeg vil koncentrere mig om, er de meldinger, jeg fik fra De Radikale og Socialdemokratiet, som sammen med Fælles Kurs og SF udgør et flertal.

Begge partier giver udtryk for, at det er muligt, at disse regler skal blødes op. Jeg ved, at Det Radikale Venstre i forbindelse med kontanthjælpsdebatten gik ind for en periode på minimum seks måneder. Det er vi ikke enige i, men det er bedre end ingenting, så hvis vi kunne blive enige om, hvis der kan skabes flertal

[Agerschou]

for, at barnet skal være indlagt i mindst seks måneder, og at der ikke skal kunne trækkes fra den første dag, fordi man regner med, at et barns ophold skal vare længere tid, så er det for os for så vidt ikke tilfredsstillende, men det er i hvert tilfælde et bud på, hvordan forholdene gøres bedre, end de er i dag.

Som sagt tror jeg egentlig, at der vil være mulighed for at få reglen helt afskaffet, måske ikke i den form, SF har foreslået det, men i en anden form. Jeg ved, at Det Radikale Venstre er meget optaget af begrebet retssikkerhed, og jeg mener, at vi har peget på et område, hvor det er ret tilfældigt, om et forældrepar bliver trukket i deres beløb eller ej. Alene af den grund mener vi, reglen skal ændres – selvfølgelig plus alle de andre grunde, vi har nævnt.

Jeg imødeser et udvalgsarbejde, hvor vi i hvert tilfælde får forbedret forholdene i forhold til den situation, vi har i dag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Nørgaard-Sørensen):

Med hensyn til udvalgsbehandling stiller jeg følgende forslag:

Lovforslaget under punkt 6 henvises til Socialudvalget, og lovforslaget under punkt 7 henvises til Skatte- og Afgiftsudvalget.

Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Den fg. formand (Nørgaard-Sørensen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 25. februar 1988, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvide til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 17.13
